
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

רב תרבותיות, משפט ומגדר - 62374

תאריך עדכון אחרון 21-08-2014

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: משפטים

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 2

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ראויה אבורביעה

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: rawia.aburabia@gmail.com

שעות קבלה של רכז הקורס: בתיאום מראש

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

קורס זה מבקש לעסוק במתח שבין הזכות לתרבות לבין זכויות אדם אוניברסאליות והאופן שבו מתח זה משפיע על מעמדן המשפטי של נשים מקבוצת מיעוט ובפרט נשים מוסלמיות.

מטרות הקורס:

הכרה ודיון ביקורתי בסוגיות של רב תרבותיות, פמיניזם, דת ומדינה, וזכויות אדם. הקורס ידון בהרחבה ביסודות התיאורטיים לסוגיית הרב תרבותיות ויחסה אל מיעוטים ובפרט אל נשים בתוך קבוצת מיעוט. בהקשר זה נבקש לדון במשמעות המושגים רלטיביזם תרבותי, אתנוצנטריות, ופוסט קולוניאליזם, והמתח שבין פמיניזם לתרבות. דגש רב יושם על האופן שבו מתחים אלו באים לידי ביטוי במערכת המשפטית הישראלית ובפרט המתח הקיים בין הדין האזרחי לדין הדתי.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

להבין ולבקר סוגיות משפטיות מהפריזמה של רב תרבותיות ומגדר.
לפתח הבנה טובה יותר ביחס למעמדן המשפטי של נשים מקבוצת מיעוט.

דרישות נוכחות (%) :

חובה

שיטת ההוראה בקורס: הרצאה פרונטלית

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. פמיניזם ואזרחות
2. רב תרבותיות- הקדמה תיאורטית
3. דת, מדינה ותרבות- הקונפליקט המשולש
4. פמיניזם ורב תרבותיות
5. לאומיות ופמיניזם
6. פוסט קולוניאליזם ופמיניזם
7. על זכות היציאה
8. נשים מוסלמיות במדינה ליברלית- הוויכוח על עטית כיסוי ראש
9. נשים מוסלמיות ועבירת ריבוי הנישואין
10. מילת נשים
11. רלטיביזם תרבותי וזכויות אדם
12. רלטיביזם תרבותי ונשים מוסלמיות

חומר חובה לקריאה:

1. פמיניזם ואזרחות

חובה

חוק שיווי זכויות האישה-1951

פנינה להב, "כשהפליאטיב רק מקלקל: הדיון בכנסת על חוק שיווי זכויות האישה", זמנים 46-47 149-159 (1993).

בג"ץ 3856/11 פלונית נ' בית הדין השרעי העליון לערעורים טרם פורסם, (ניתן ביום 27.6.13

רשות

אוון מ פיסס, "מהו פמיניזם" עיוני משפט י'ח 5, תשנ"ד.

2. רב תרבותיות- הקדמה תיאורטית

חובה

מרגלית אבישי והלברטל משה, "ליברליזם והזכות לתרבות" בתוך: רב תרבותיות במדינה דמוקרטית ויהודית- ספר הזיכרון לאריאל רוזן-צבי, בעריכת: מנחם מאוטנר, אבי שגיא ורון שמיר, (תל אביב: רמות, 1998: 93-105)

מיכאיל קרייני, על ה"שלנו": רב- תרבותיות בהקשר הערבי-יהודי, עיוני משפט כז (2003) 71, 79-91.

רשות

Kymlica Will, Liberalism, Community and Culture (Oxford: Oxford University Press, 1989), pp. 182-205

Kymlick Will, Contemporary Political Philosophy: An Introduction (Clarendon Press, 2002), 327-376 .

3. דת, מדינה ותרבות- הקונפליקט המשולש

חובה

עידו שחר "טרילמה בדיוני בית הדין "אלמחכמה אל-שרעיה" בבאר שבע כנקודת מפגש של שלוש מערכות חוק: חוקי המדינה, החוק השרעי והערך הבדוי" ג'מאעה א 11, 11-34 (1997).

תע'ריד ג'השאן, "הנשים הבדוויות וזכויות במעמד האישי" האשה הערבייה בנגב: מציאות ואתגרים 85, 89-90 (מען-פורום ארגוני נשים ערביות בנגב 2005).

רשות

אחמד נאטור "שריעה ומנהג במשפחה הבדואית בנגב על פי הפסיקה של בית הדין השרעי בבאר שבע המזרח החדש, רבעון החברה המזרחית הישראלית לג 95, 95 (1991).

4. פמיניזם ורב תרבותיות

חובה

סוזן מולר-אוקין, "הרהורים על פמיניזם ורב-תרבותיות", פוליטיקה 1 (יוני 1998): 9-26.

מנאר חסן, "הפוליטיקה של הכבוד: הפטריארכיה, המדינה ורצח נשים בשם כבוד המשפחה", בתוך: מין, מגדר, פוליטיקה, עמ' 267-305.

רשות

Leti Volpp, *Feminism Versus Multiculturalism*, 101 *Columbia Law Review* 1181 (2001).

5. לאומיות ופמיניזם

חובה

הודא רוחאנא, על פמיניזם וזהות לאומית/דתית: מניסיון של נשים פלסטיניות בישראל ומוסלמיות בהודו", מחברות עדאלה 1, 21 (1999).

ניצה ברקוביץ אשת חייל מי ימצא? נשים ואזרחות בישראל סוציולוגיה ישראלית ב (1), 277, 277-278 (1999).

רשות

Yuval-Davis, N. (1985a). *The Bearers of the Collective : Women and Religious Legislation in Israel*. *Feminist Studies*, 11, 15.

6. פוסט קולוניאליזם ופמיניזם

חובה

צ'נדרה טלפדה מוהנטי, "תחת עיניים מערביות", ללמוד פמיניזם: מקראה (תל-אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד, 2006), עמ' 415-442.

רשות

גיאטרי צ'קרווטי ספיבק, "כלום יכולים המוכפפים לדבר? תיאוריה וביקורת 7 (1995): 31-66.

7. על זכות היציאה

חובה

יעל סימון, "זכות היציאה" ממיעוט לא ליברלי ומודל "המרחב ההשתתפותי": מערכת החינוך בצרפת ודיון ראשוני בישראל, משפט וממשל יב (תש"ע-2009) 227

רשות

Oonagh Reitman, *On Exit, in Minorities within Minorities, Equality, Rights and Diversity* 189 (Avigail Elisenberg and Jeff Spinner-Halev ed., 2005)

8. נשים מוסלמיות במדינה ליברלית- הוויכוח על עטיית כיסוי ראש

חובה

גילה שטופלר, מאחורי הרעלה-הטלת הגבלות על עטיית כיסוי ראש לנשים במדינות ליברליות, משפט וממשל יב (תש"ע - 2009) 191.

בג"צ 4298/93 ג'בארין נ' שר החינוך, פ"ד מח (5) 199.

רשות

Carolyn Evans, *The Islamic Scarf in the European Court of Human Rights*, *Melbourne Journal of International Law*, Volume 7, 2006.

9. נשים מוסלמיות ועבירת ריבוי הנישואין

חובה

ריבוי נישואין- סימן ח' של פרק ח' לחוק העונשין התשל"ז 1977. סעיפים 175-183.

בג"צ 49/54 מלחם נאיף מלחם, נגד השופט השרעי עכו והמחוז, פד"י ח', 917 (1953).

הנחיות פרקליטות המדינה- הנחיה מס' 2.7 מדיניות התביעה בעבירות ביגמיה 6 יוני 1989; ינואר 1994; 1 באוגוסט 2002.

עינת אלבין "הבטחת הכנסה למשפחה האלטרנטיבית: המשפחה הפוליגמית כמקרה מבחן" 617 (2007).

רשות

Rawia Aburabia, *Redefining Polygamy among the Palestinian Bedouins in Israel: Colonialism, Patriarchy and Resistance*, *Journal of Gender, Social Policy & the Law*, Volume 19, Issue 1, 2011

10. מילת נשים

חובה

Leslye Amede Obiora, Bridges and Barricades – Rethinking Polemics and Intransigence in the Campaign against Female Circumcisions, 47 Case Western Reserve Law Review 275 (1997)

רשות

Deniz Kandiyoti, Bargaining with Patriarchy, Gender and Society, Vol 2, No. 3, Special Issue to Honor Jessie Bernard (Sep., 1988). pp. 274-290.

11. רלטיביזם תרבותי וזכויות אדם

חובה

קת'רין מקינון, "פוסט מודרניזם וזכויות אדם", בתוך: פמיניזם משפטי בתיאוריה ובפרקטיקה (תל אביב: רסלינג, 2005), עמ' 121-139.

רשות

Reza Afshari, "An Essay on Islamic Cultural Relativism in the Discourse of Human Rights", Human Rights Quarterly 16 (1994): 235-276.

12. רלטיביזם תרבותי ונשים מוסלמיות

חובה

מנאר חסן, "הפוליטיקה של הכבוד: הפטריארכיה, המדינה ורצח נשים בשם כבוד המשפחה", מין, מיגדר, פוליטיקה, 267, 280-267; 293-289; 305-301.

רשות

Laila abu -Lughod, "Do Muslim Women Really Need Saving? Anthropological Reflections on Cultural Relativism and its Others," American Anthropologist (2002) 104 (3): 783-790

13. סיכום

חובה

חסן ג'בארין, "לקראת גישות ביקורתיות של המיעוט הפלסטיני: אזרחות, לאומיות, ופמיניזם במשפט הישראלי" פלילים ט (תשס"א) 53 - עמ' 53-70

רשות

ד' רבינוביץ, "המסע המפותל להצלת נשים חומות" תיאוריה ובקורת 7 (1995) 5-19.

חומר לקריאה נוספת:

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %

הרצאה 0 %

השתתפות 0 %

הגשת עבודה 100 %

הגשת תרגילים 0 %

הגשת דו"חות 0 %

פרויקט מחקר 0 %

בחנים 0 %

אחר 0 %

מידע נוסף / הערות: